

sotsialnoi heohrafiï svitu / uklad.: L. H. Novytska, O. F. Hudzenko, M. I. Dudka [ta in.]. – K : IVTS Vyd-vo «Politekhnika», 2003. – Vyp. 1. – 56 s.

7. Suchasnyi urok. Interaktyvni metody navchannia: nauk.-metod. posibnyk / O. I. Pometun, L. V. Pyrozhenko [za red. O. I. Pometun]. – K. : Vyd-vo A. S. K., 2004. –192 s.

Пабат Виктория. Украинский язык как иностранный – путь к поликультурному образовательному пространству. Статья посвящена анализу новейших методических требований, предъявляемых к изучению украинского языка как иностранного на современном этапе, и актуальности их соответствия европейским стандартам. Акцентируется внимание на двухкомпонентности структуры языковой подготовки учащихся. На примере создания образовательного портала для изучения украинского языка как иностранного «Шаг к Украине» дается характеристика новейших интерактивных методов обучения.

Ключевые слова: украинский язык как иностранный, владение языком, уровневый подход, сферы общения, языковая компетентность, речевая компетентность, инокоммуникант, интерактивное обучение.

Pabat Victoriya. Ukrainian as a foreign language: a path to policultural educational area. The article is focused on analysis of the methodological requirements for learning Ukrainian as a foreign language; accordance of these requirements to the European requirements is emphasized. Language training includes two parts: language and speaking competence. Modern interactive teaching methods are described using an example of creation of educational platform for learning Ukrainian as a foreign language «Step to Ukraine».

Key words: Ukrainian as a foreign language, language competence, multi tier approach, communication areas, language competence, speaking competence, inocommunicant, interactive study.

УДК 811.161.2'373.47

Ірина Процик

СУЧАСНІ НАЗВИ УКРАЇНСЬКИХ ФУТБОЛЬНИХ КОМАНД, МОТИВОВАНІ ОНІМАМИ

У статті описано назви українських професійних футбольних команд трьох ліг українського чемпіонату за останню чверть століття, які мотивовані онімною лексикою. Серед назв українських футбольних команд 90-х рр. ХХ – початку ХХІ ст. переважають номінації, мотивовані різними власними назвами, які відображають асоціації з історичними, географічними та культурними ре-

ліями України. Чимало клубів у назві використали топоніми – назви міст (СК Миколаїв, ФК Одеса, ПФК Олександрія, СК Херсон, ФК Вінниця, ФК Дніпро, ФК Львів, ФК Полтава, ФК Суми, ФК Харків, Рава-Руська) чи етнографічних регіонів (Буковина Чернівці, Волинь Луцьк, Галичина Дрогобич, Закарпаття Ужгород, Поділля Хмельницький, Покуття Коломия, Полісся Житомир, Таврія Сімферополь). Окрему групу номінацій охоплюють найменування, мотивовані гідронімами (Ворскла Полтава, Десна Чернігів, Дніпро Черкаси, Дністер Заліщики, Дністер Овідіополь, Іква Млинів, Інгулець Петрове, Рось Біла Церква, Сула Лубни) та омонімами (Гарай Жовква, Говерла Ужгород, Карпати Львів, Карпати Мукачеве, Лисоня Бережани, Чорногора Івано-Франківськ). У корпусі сучасних назв українських футбольних команд збереглася й частина номінацій советської епохи: здебільшого найменування, мотиваційною базою для яких були назви спортивних товариств (Авангард Жидачів, Гарт Бородянка, Динамо Київ, Динамо Луганськ, Динамо Слов'янськ, Локомотив Сміла, СКА Київ, Спартак Суми, Торпедо Запоріжжя, Торпедо Мелітополь). Найбільшою еkleктичністю вирізняються складні назви футбольних команд, які в найменуванні зберегли давню номінацію та, керуючись комерційними чинниками, додали до неї назву спонсора (Ворскла-Нафтогаз Полтава, Зірка-Нібас Кіровоград, Зоря МАЛС Луганськ, Нафтовик-Укрнафта Охтирка, Оболонь-Бровар Київ, Темп-Адвіс Шепетівка, Трансімекс-Рось Біла Церква, ФК Скіфи-ЛАЗ Львів, Цементник-Хорда Миколаїв). Аналіз мотивованості назв українських футбольних команд на зламі ХХ – ХХІ ст. показав, що на вибір онімів мали вплив національні, посттоталітарні та комерційні чинники.

Ключові слова: назва футбольної команди, онім, мотивованість.

Обґрунтування наукової проблеми та її значення. В українській мові, як і в кожній іншій, домінують власні назви. Лінгвістичні дослідження, проте, переважно охоплюють апелювативну лексику, що дало підстави українському мовознавцеві Юліянові Редькові сказати, що власні назви – це «поле неоране, яке лежить облогом у нашій культурі та науці, і по ньому треба йти з великим плугом» [8, т. 1, с. IV]. Слушна заувага авторитетного одномаста, безсумнівно, стосується й номінації футбольних команд, які потребують ґрунтовних і комплексних мовознавчих студій, адже позначають вагому ділянку сучасного світу, який без футболу уявити практично неможливо. Корпус онімної лексики на позначення футбольних команд є чималим, що дало підстави хмельницькій ономастці Наталії Григорук навіть запропонувати для номінування такого зразка власних найменувань спеціальний термін – *футболочкомандоніми* [2, с. 28].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Назви футбольних команд ще не були предметом комплексного опису в українській ономастиці, їм присвячено декілька розвідок, які з'явилися в останні ро-

ки, зокрема статті Наталії Григоруц про номінації українських, білоруських та російських футбольних команд [3] і найменування польських футбольних клубів [2], стаття Марека Олейніка про назви польських та українських футбольних команд [5], а також статті автора цієї розвідки про назви українських футбольних команд Галичини в першій половині ХХ ст. [7] та про назви українських футбольних клубів у советський період [6].

Метою статті є представлення назв українських футбольних команд упродовж 1991–2016 рр. та простеження впливу різних чинників на вибір найменувань футбольних клубів на зламі ХХ – ХХІ ст. Джерела фактичного матеріалу – періодичні видання спортивної й, зокрема, футбольної тематики окресленого хронологічного періоду, футбольні календарі-довідники та інші інформаційні видання, присвячені футболу [4]. Для аналізу відібрано назви професійних футбольних команд трьох ліг українського чемпіонату – вищої (в останні роки вона має назву прем'єр-ліги), першої та другої. **Завданнями** дослідження є: 1) представити корпус назв українських футбольних клубів у період незалежності України (90-ті рр. ХХ ст. – 2000-ні рр.), які мотивовані онімною лексикою; 2) проаналізувати, від яких власних назв утворено ці найменування; 3) описати сучасні номінації футбольних команд, з'ясувавши, в яких онімах відображено впливи ідей національного відродження, у яких – наслідки советського тоталітаризму, а в яких – чинники комерціалізації спорту, та виявити позамовні фактори вибору тих чи тих назв.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Назви українських футбольних команд 90-х рр. ХХ – початку ХХІ ст., мотивовані онімною лексикою, можна поділити на три групи, відповідно до специфіки мотивованості цих номінацій:

І. Назви, мотивовані онімами, що відображають національно-культурну специфіку України. Серед сучасних назв українських футбольних команд зафіксовано багато номінацій, мотивованих назвами українських населених пунктів, етнографічних регіонів України, водних та гірських масивів.

Чимало клубів у назві використали **топоніми** – номінації міста, містечка, села, з якого походить футбольний клуб. Найменування такого штибу подібно, як це було століття тому, мають складну структуру, в якій поєднано аббревіатуру (СК – спортивний клуб, МФК – міський футбольний клуб, ПФК – професійний футбольний клуб, ФК

– футбольний клуб) та власне онімний компонент, наприклад: **МФК Житомир** (від назви обласного центру *Житомир*), **МФК Миколаїв** і **СК Миколаїв** (від назви обласного центру *Миколаїв* на півдні України), **СК Одеса** і **ФК Одеса** (від назви обласного центру міста *Одеси*), **МФК Олександрія**, **ПФК Олександрія** і **ФК Олександрія** (від назви міста *Олександрія* Кіровоградської області), **СК Херсон** і **ФК Херсон** (від назви обласного центру *Херсон*), **ПФК Севастополь** і **ФК Севастополь** (від назви міста *Севастополь*), **ФК Бершадь** (від назви містечка *Бершадь* у Вінницькій області [10]), **ФК Бориспіль** (від назви міста *Бориспіль* у Київській області [10]), **ФК Вінниця** (від назви міста *Вінниця*), **ФК Дніпро** (від назви міста *Дніпро*), **ФК Калуш** (від назви міста *Калуш* в Івано-Франківській області [10]), **ФК Каховка** (від назви міста *Каховка* в Херсонській області [10]), **ФК Ковель-Волинь** (від назви міста *Ковель* Волинської області), **ФК Коростень** (від назви міста *Коростень* Житомирської області), **ФК Красилів** (від назви міста *Красилів* у Хмельницькій області [10]), **ФК Львів** (від назви обласного центру *Львів*), **ФК Миргород** (від назви міста *Миргород* у Полтавській області [10]), **ФК Петрівці** (від назви села *Петрівці* Миргородського району Полтавської області [10]), **ФК Полтава** (від назви обласного центру *Полтава*), **ФК Суми** (від назви обласного центру *Суми*), **ФК Тернопіль** (від назви обласного центру *Тернопіль*), **ФК Тисмениця** (від назви міста *Тисмениця* в Івано-Франківській області [10]), **ФК Харків** (від назви обласного центру *Харків*), **ФК Черкаси** (від назви обласного центру *Черкаси*). Один із клубів у назві використав лише топонім, без абрєвіатурного складника – **Рава Рава-Руська**, узявши перший компонент складного найменування міста *Рава-Руська* у Львівській області.

У назвах багатьох українських футбольних клубів відображено назви етнографічних й адміністративних регіонів України, які вони репрезентують: **Буковина Чернівці** (місто *Чернівці* – столиця *Буковини*), **Волинь Луцьк** (*Луцьк* – обласне місто *Волині*), **Галичина Дрогобич** (місто *Дрогобич* належить до *Галичини*), **Закарпаття Ужгород** (місто *Ужгород* – столиця *Закарпаття*), **Поділля Красилів** (місто *Красилів* Хмельницької області належить до *Поділля*), **Поділля Хмельницький** (*Хмельницький* – обласний центр на *Поділлі*), **Покуття Коломия** (місто *Коломия* – столиця *Покуття*), **Полісся Житомир** (*Житомир* – обласний центр на *Поліссі*), **Прикарпаття Івано-Франківськ** (місто *Івано-Франківськ* розташоване у *Прикарпатті*),

Таврія Новотроїцьк (*Новотроїцьк* – містечко в Херсонській області, що територіально належить до *Таврії* (Таврія – давня назва степової частини Криму, Запорізької та Херсонської областей [11])), **Таврія Сімферополь** (*Сімферополь* – столиця Автономної республіки Крим), **Таврія Херсон** (Херсон – обласний центр *Таврії*).

Із-поміж **гідронімів** для номінування українських футбольних команд використано насамперед назви рік, які протікають у тій місцевості, з якої походить спортивний клуб, наприклад: **Борисфен Бориспіль** (*Борисфен* – давньогрецька назва ріки Дніпро, *Бориспіль* – місто в Київській обл., через яку тече Дніпро), **Ворскла Полтава** (*Ворскла* – ліва притока Дніпра, річка протікає Сумською та Полтавською обл., *Полтава* – місто на берегах ріки Ворскла), **Десна Чернігів** (*Десна* – ліва притока Дніпра, тече Чернігівською, Сумською та Київською обл., *Чернігів* – місто на правому березі річки Десна), **Дніпро Дніпропетровськ** і **Дніпро Черкаси** (*Дніпро* – третя за довжиною і площею басейну ріка Європи з найдовшою течією в Україні [9, с. 173], *Дніпропетровськ* – назва міста Дніпро в 1926–2016 рр., обласний центр, розташований на обидвох берегах ріки Дніпро; *Черкаси* – обласний центр, розташований на правому березі Кременчуцького водосховища, створеного в середній течії Дніпра [11]), **Дністер Заліщики** і **Дністер Овідіополь** (*Дністер* – ріка на південному заході України [9, с. 173–174], *Заліщики* – місто Тернопільської обл., розташоване на березі Дністра; *Овідіополь* – містечко в Одеській обл. на берегах Дністровського лиману [11]), **Іква Млинів** (*Іква* – права притока Стиру, тече в межах Львівської, Тернопільської та Рівненської обл., *Млинів* – місто в Рівненській обл. на річці Іква [11]), **Інгулець Петрове** (від *Інгулець* (Малий Інгул) – річка на півдні України, права притока Дніпра, тече через Кіровоградську, Дніпропетровську, Миколаївську, Херсонську обл., *Петрове* – селище міського типу в Кіровоградській обл. на березі ріки Інгулець [11]), **Оскіл Куп'янськ** (*Оскіл* – ліва притока Сіверського Дінця, тече в межах Харківської обл., *Куп'янськ* – місто в Харківській обл., розташоване на річці Осколі [11]), **Рось Біла Церква** (*Рось* – річка в межах Вінницької, Київської та Черкаської обл., права притока Дніпра, *Біла Церква* – місто в Київській обл., розташоване на річці Рось [11]), **Сула Лубни** (*Сула* – ліва притока Дніпра, тече в межах Сумської та Полтавської обл., *Лубни* – місто на Полтавщині, на правому березі ріки Сули [11]). До цієї ж групи назв варто зарахувати й складену номінацію команди з Черкас – **Черкаський Дніпро**.

Серед **оронімів**, що знайшли відображення в номінаціях українських футбольних команд, слід згадати такі: *Гарай Жовква* (*Гарай* – гора недалеко від міста *Жовква* Львівської обл.), *Говерла Ужгород* (*Говерла* – найвища гірська вершина українських Карпат і найвища гора в Україні [11], розміщена в гірському масиві Чорногора, на межі Закарпатської та Івано-Франківської обл., *Ужгород* – обласний центр Закарпаття), *Карпати Львів* і *Карпати Мукачеве* (*Карпати* – гірська система на сході Центральної Європи, в Україні розташовані в межах Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської та Чернівецької обл., *Львів* – адміністративний центр Львівської обл., *Мукачеве* – місто в Закарпатській обл.), *ЛисоняБережани* (гора *Лисоня* [11] знаходиться неподалік від міста *Бережани* Тернопільської обл.; таку саму назву мала футбольна команда з Бережан у 20–30-х рр. ХХ ст.); *ЧорногораІвано-Франківськ* (*Чорногора* [11] – найвищий гірський хребет Українських Карпат, *Івано-Франківськ* – адміністративний центр Прикарпаття, найближче до *Чорногори* велике місто карпатського регіону; у першій половині ХХ ст. команда зі Станиславова (тодішня назва Івано-Франківська) мала таку саму назву).

Як видно з наведених вище прикладів, топоніми, гідроніми та ороніми в назвах українських футбольних команд зламу ХХ – ХХІ ст. репрезентовані доволі численно, чого не можна сказати про **антропоніми**, як це було століття тому, коли серед галицьких футбольних команд були такі, що для називання своїх клубів використали імена важливих в історії України особистостей, зокрема, *Івана Богуна*, *Олекси Довбуша*, *Устима Кармелюка*, *Федора Черника* та ін. [7, с. 125–126]. Зафіксовано лише один антропонім, який став мотиваційною базою для найменування футбольного клубу в незалежній Україні – *Віктор Запоріжжя*, до того ж це ім'я не історичної постаті, а власника команди – запорізького бізнесмена, а тепер ректора Класичного приватного університету *Віктора Огаренка* [11]. Для називання сучасних українських футбольних команд також використано лише один **астронім** – *Сіріус* – найяскравіша зоря в сузір'ї Великого Пса – *Сіріус Жовті Води*, *Сіріус Кривий Ріг*.

II. Назви, мотивовані онімами, що відображають советську традицію назовництва. У корпусі сучасних назв українських футбольних команд збереглася й частина номінацій советської епохи. Переважно це найменування, мотиваційною базою для яких були номінації фізкультурно-спортивних товариств, до структури яких належа-

ли футбольні команди. З-поміж наймасовіших в советський період **спортивних товариств**, від назв яких утворено номінації футбольних команд, варто назвати такі: **Динамо** (пролетарсько-спортивне товариство чекістів, створене в Україні 1924 р., у подальшому – фізкультурно-спортивне товариство правоохоронних органів – міністерства внутрішніх справ та комітету держбезпеки [11], назва товариства утворена від лексеми *динамо-машина* (або просто *динамо* (грец. Δύναμις – сила) – «застаріла назва машини, яка, перетворюючи механічну енергію в електричну, виробляє постійний електричний струм; електричний генератор» [1, с. 222]) – *Динамо Київ, Динамо Луганськ, Динамо Львів, Динамо Одеса, Динамо Саки, Динамо Сімферополь, Динамо Слов'янськ, Динамо Хмельницький*); **Спартак** (спортивне товариство працівників кооперації, промисловості, комунального господарства, зв'язку, автомобільного транспорту, а також культури, освіти, медицини і торгівлі; існує з 1935 р. [11], назва походить від імені фракійського воїна *Спартака*, який очолив повстання рабів проти римлян) – *Спартак Івано-Франківськ, Спартак Калуш, Спартак Суми*; **Торпедо** (спортивне товариство працівників автомобільної, тракторної та авіаційної промисловості, проіснувало до 1957 р., коли спорттовариство автомобілістів разом з іншими відомчими товариствами було об'єднане в республіканське спортивне товариство працівників усіх галузей промисловості Авангард [11], від лексеми *торпедо* (лат. torpedo – заціпеніння) – автомобільна панель із приладами [1, с. 1258], похідна назва від назви компанії-продуцента *Торпедо*; тип автомобільного кузова, поширеного з початку і до 30-х рр. ХХ ст. [11]) – *Торпедо Запоріжжя, Торпедо Мелітополь*; **Локомотив** (всесоюзне добровільне спортивне товариство профспілки працівників залізничного транспорту та метрополітену, створене 1936 р. [11], від лексеми *локомотив* – «самохідна машина (тепловоз, електровоз і т. ін.) для пересування вагонів по залізничних рейках» [1, с. 495]) – *Локомотив Сміла, Локомотив Дворічна*; **Авангард** (республіканське добровільне спортивне товариство профспілок працівників промисловості та будівництва, створене 1957 р. [11], від переносного значення лексеми *авангард* – найсвідоміша, найпередовіша частина певної суспільної групи, що веде за собою інші суспільні групи [1, с. 3]) – *Авангард Жидачів, Авангард Краматорськ, Авангард Мерефа, Авангард Ровеньки*; **Колос** (кооперативно-профспілкове фізкультурно-спортивне товариство агропромислового комплексу «Колос»; респуб-

ліканське спортивне товариство працівників сільського господарства, від апелювання *колос* – суцвіття більшості злаків і деяких інших рослин, у якому квітки розміщені вздовж стрижня [1, с. 442]) – **Колос Ковалівка**; **Гарт** (спортивне товариство студентів «Гарт», колективний член спортивної студентської спілки України, що охоплює спортивні осередки всіх вищих навчальних закладів III – IV рівня акредитації [11]) – **Гарт Бородянка**; а також військові спортивні товариства – **ЦСКА** (Центральний спортивний клуб армії) – **ЦСКА Київ**; **СКА** (Спортивний клуб армії) – **СКА Київ**. Здебільшого ці команди у своєму назовництві продовжують постколоніальні традиції; новими є ці номінації для футбольних клубів із Ковалівки, Бородянки, Мелітополя, Калуща, Сак, Сімферополя, Слов'янська.

III. Назви, мотивовані онімами, що є назвами підприємств, фірм, які стали спонсорами футбольних команд. Цю групу назв українських футбольних команд об'єднують номінації, появу яких зумовила комерціалізація спорту, коли клуби виступали в чемпіонаті під назвою спонсора або до давнього найменування додавали номінацію комерційної структури, яка їх фінансувала. Хоча створення та утримування футбольних команд при великих підприємствах не було чимось новим для спортивної сфери і команди нерідко виступали під іменем спонсора ще в советський період, проте зафіксовані номінації – це утворення, що виникли вже в часи незалежної України: **Агротехсервіс Суми** (від назви сумського підприємства «Агротехсервіс» [11]), **Адвіс Хмельницький** (від назви хмельницького заводу сільськогосподарської техніки), **Адомс Кременчук** (від назви торгового дому Адомс [11]), **Бажановець Макіївка** (від назви шахти «Макіїввугілля» імені Бажанова [11]), **Гарант Донецьк** (від назви донецького підприємства «Гарант» [11]), **Евіс Миколаїв** (від назви миколаївської виробничо-торгової фірми «Евіс» [11]), **Княжа Щасливе** (від назви української страхової компанії «Княжа», яка була спонсором футбольної команди села Щасливого Бориспільського р-ну Київської обл.), **Кримтеплиця Молодіжне** (від назви підприємства «Кримтеплиця», що було спонсором футбольної команди зі селища Молодіжного Сімферопольського р-ну Кримської АР[11]), **Лада Чернівці** (від назви чернівецького підприємства «Лада Автосервіс» [11]), **Медіта Шахтарськ** (від назви медичної клініки «Медіта», власник якої Олександр Оприщенко був спонсором команди [11]), **Нафком Бровари** (від назви підприємства нафтової промисловості «Нафком»

[11] із містечка Броварів під Києвом), **Оболонь Київ** (від назви київського концерну «Оболонь»), **Олімпік Донецьк** (від назви благодійного фонду «Олімпік», президент якого заснував клуб у 2001 р. [11]), **Олком Мелітополь** (від назви Мелітопольського ПП Молокозавод-Олком, який з 2000 р. фінансує місцеву команду [11]), **Південьсталь Єнакієве** (від назви металургійного концерну «Південьсталь» [11]), **Поліграфтехніка Олександрія** (від назви Олександрійського заводу поліграфічної техніки, на якому створено футбольну команду [11]), **Рігонда Біла Церква** (від назви підприємства аудіоапаратури «Рігонда» з Білої Церкви, що в 1997–2002 рр. було спонсором місцевої футбольної команди [11]), **Сігур Харцизьк** (від назви заводу «Сігур» із Харцизька Донецької обл. [11]), **Слов'янець Конотоп** (від назви українсько-болгарського підприємства «Слов'янець» із Конотопа Сумської обл. [11]), **Темп Шепетівка** (від назви шепетівського кооперативу «Темп» під керівництвом Джумбера Нишнианидзе, який фінансував футбольний клуб [11]), **Техно-Центр Рогатин** (від назви Рогатинського ЗАТ Техно-Центр [11]), **УкрАгроКом Голоківка** (від назви аграрного холдингу УкрАгроКом, який утримував клуб у 2008–2014 рр. [11]).

IV. Складні назви футбольних команд, мотивовані двома онімами, вибір яких зумовлений впливом різних тенденцій у назовництві: національних, постколоніальних чи комерційних. Такі номінації вирізняються найбільшою еkleктичністю, адже в назві зазвичай поєднано давню номінацію та найменування спонсора, долучене зкомерційних мотивів: **Ворскла-Нафтогаз Полтава** (у 2003–2005 рр. полтавська **Ворскла** модифікувала назву, додавши ім'я незмінного спонсора клубу «Полтавгазпром»), **Газовик-ХГВ Харків** (найменування команди **Газовик** із Харкова доповнено аббревіатурою підприємства Харківгазвидобування– **ХГВ** [11]), **Динамо-ІгроСервіс Сімферополь** (до давньої назви сімферопольського клубу **Динамо**, який функціював тут з перервами впродовж 1936–2004 рр. у 2004–2006 рр. додано назву корпорації-спонсора «ІгроСервіс» [11]), **Електрометалург-НЗФ Нікополь** (назва нікопольського **Металурга** від 2001 р., від назви спонсора команди – **НЗФ** – Нікопольського заводу феросплавів [11]), **Зірка-Нібас Кіровоград** (одна з назв команди **Зірка** з Кропивницького, яку вона мала впродовж 1993–1997 рр., коли спонсором команди була компанія Агро-Нібас [11]), **Зоря МАЛС Луганськ** (одна з назв луганської **Зорі**, яку вона мала в 1992–1996 рр. завдяки спонсоріві –

науково-виробничому комерційному об'єднанню МАЛС [11]), **Нафком-Академія Ірпінь** (від назви нафтової компанії «Нафком» [11], яка спонсорувала футбольну команду Національної академії державної податкової служби України в Ірпені), **Нафтовик-Укрнафта Охтирка** (із липня 2004 р. команда **Нафтовик** з Охтирки Сумської обл., створена при нафтогазовидобувному управлінні [11], отримала другу частину назви), **Норд-АМ-Поділля Хмельницький** (у сезоні 1992–1993 рр. хмельницьке **Поділля** отримало назву від найменування головного спонсора футбольного клубу – однойменної канадсько-української компанії [11]), **Оболонь-Бровар Київ** (до назви київського концерну «Оболонь» додано апелятив *бровар*, аби увиразнити, що спонсори клубу – пивовари), **Славутич ЧАЕС Славутич** (футбольна команда зі Славутича в найменуванні додала аббревіатурне ім'я спонсора – Чорнобильську атомну електростанцію), **Фенікс-Іллічовець Калініне** (до колишньої назви **Фенікс** футбольного клубу із села Калініне Красногвардійського р-ну Автономної республіки Крим у 2004 р. додано другу частину найменування, що є відображенням імені спонсора – Маріупольського металургійного комбінату ім. Ілліча [11]), **ФК Скіфи-ЛАЗ Львів** (студентська футбольна команда Львівського інституту фізкультури **Скіф** у назві відобразила й ім'я спонсора – Львівський автобусний завод – **ЛАЗ**), **Цементник-Хорда Миколаїв** (футбольна команда **Цементник** із Миколаєва Львівської області в 1997–2002 рр. додала до назви найменування спонсора – фірму «Хорда» – головного акціонера Миколаївського цементно-гірничого комбінату, що фінансував клуб упродовж десятиліть [11]), **ЦСК ЗСУ Київ** (у 1993–1994 рр. футбольний клуб ЦСКА мав назву Центральний спортивний клуб Збройних Сил України, підкреслюючи належність до українського військового відомства [11]), **Чайка-ВМС Севастополь** (у сезоні 2001–2002 рр. севастопольський футбольний клуб додав до назви аббревіатуру **ВМС** – Військово-морські Збройні Сили [11]).

Ще одну групу еkleктичних складних номінацій об'єднують назви футбольних команд, у яких поєднано різні номінації, найчастіше найменування двох футбольних клубів, які через важкі фінансові обставини злилися в один: **Авангард-Інтер Ровеньки** (**Авангард Ровеньки** та **Інтер Луганськ** [11]), **Авангард-Металіст Харків** (**Авангард Мерефа** і **Металіст-2 Харків** [11]), **Газовик-Скала Стрий** (**Газовик Комарно** і **Скала Стрий**), **Галичина-Карпати Львів** (**Галичина Дрогобич** і **Карпати-3 Львів** [11]), **Динамо-СКА Одеса** (**Дина-**

мо Одеса і СКА Одеса [11]), Нива-Борисфен Миронівка (Нива Миронівка і Борисфен Бориспіль [11]), СКА-Лотто Одеса (СКА Одеса і Лотто Одеса [11]), Темп-Адвіс Шепетівка (Темп Шепетівка і Адвіс Хмельницький [11]), ЦСКА Борисфен Бориспіль (ЦСКА Київ і Борисфен Бориспіль [11]).

Висновки та перспективи подальшого дослідження. У назвах українських футбольних команд упродовж двох останніх десятиріч функціює великий відсоток номінації, мотивованих онімною лексикою. Власні назви футбольних команд періоду української незалежності мотивовані онімами з мовної картини світи українця, насамперед топонімами, гідронімами, оронімами, рідше антропонімами й астронімами, що відображають національно-культурну специфіку України. Другу групу власних назв українських футбольних клубів зламу ХХ – ХХІ ст. охоплюють найменування, що є спадщиною советської епохи та відображають посттоталітарно-постколоніальний вплив на українське назовництво. Наслідком впливу комерційних чинників на український онімний простір упродовж 1991–2016 рр. є поява цілком еkleктичних номінацій, у яких до давньої назви додано найменування спонсора або ж замінено стару назву новою. У перспективі варто було б простежити динаміку змін назв окремих українських футбольних команд упродовж усієї історії їхнього існування та виявити фактори, які впливали на вибір назв чи їхню трансформацію.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ; Ірпінь : Перун, 2001. – 1440 с.
2. Григорук Н. Власні назви польських футбольних команд: семантика, словотвір і функціонування / Наталія Григорук // Польська мова в українській освіті – перспективи в аспекті європейської інтеграції : зб. наук. праць [ред. : Н. Торчинська та І. Сашко]. – Кельце – Хмельницький : ХмЦНП, 2014. – Вип. 1. – С. 28–40.
3. Григорук Н. В. Власні назви футбольних команд Білорусі, Росії, України / Н. В. Григорук // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. – Харків : Харківський нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди, 2013. – Вип. 36. – С. 8–12.
4. Михалюк Ю. З історії становлення українського футболу / Юрій Михалюк // Михалюк Ю., Гусак М., Дикий І. Футбольний атлас України. Довідково-статистичне видання за підсумками десяти чемпіонатів України з футболу (1992–2001) / [за ред. Ю. Михалюка]. – Львів : [б. в.], 2001. – С. 3–11.
5. Олейнік М. Із досліджень над хремотонімією. Зауваження щодо назв польських та українських футбольних команд / Марек Олейнік // Типологія

та функції мовних одиниць : науковий журнал [редкол. : Н. М. Костусяк (гол. ред. та ін.)]. – Луцьк : Східноєвропейський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. – № 2. – С. 198–207.

6. Процик І. Р. «Авангард», «Локомотив», «Колгоспник»: вплив тоталітаризму на вибір назв українських футбольних команд у 20–80-х рр. ХХ ст. / І. Р. Процик // Східнослов'янська філологія : зб. наук. праць / Горлівський інститут іноземних мов. Донецький національний університет. [Редкол. : А. Р. Габідулліна та ін.]. – Горлівка – Артемівськ – Бахмут : ГІМ ДВНЗ «ДДПУ», 2016. – Вип. 29. Мовознавство. – С. 62–68.
7. Процик І. Р. С. Т. «Україна», У. С. К. «Тризуб», У. С. К. «Сокіл», або які назви мали українські футбольні команди Галичини в першій половині ХХ століття / І. Р. Процик // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. праць ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. – Харків : Харківський нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди, 2016. – Вип. 43. – С. 122–129.
8. Редько Ю. Словник сучасних українських прізвищ : У 2-х томах / Юліян Редько. – Львів : Наукове товариство ім. Шевченка, 2007. – Т. 1. – С. IV.
9. Словник гідронімів України / Ред. кол.: А. П. Непокупний, О. С. Стрижак, К. К. Цілуйко. – К. : Наукова думка, 1979. – 782 с.
10. Янко М. П. Топонімічний словник України: Словник-довідник / М. П. Янко. – К. : Знання, 1998. – 432 с.
11. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>.

References

1. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy / Uklad. i holov. red. V. T. Busel. – Kyiv; Irpin: Perun, 2001. – 1440 s.
2. Hryhoruk N. Vlasni nazvy polskykh futbolnykh komand: semantyka, slovotvir i funktsionuvannia / Natalia Hryhoruk // Polska mova v ukrainskii osviti – perspektyvy v aspekti yevropeiskoi intehratsii : zb. nauk. prats [red. : N. Torchynska ta I. Sashko]. – Keltse – Khmelnytskyi : KHmTSNII, 2014. – Vyp. 1. – S. 28–40.
3. Hryhoruk N. V. Vlasni nazvy futbolnykh komand Bilorusi, Rosii, Ukrainy / N. V. Hryhoruk // Linhvistychni doslidzhennia : zb. nauk. prats KHNPUI im. H. S. Skovorody. – Kharkiv : Kharkivskyi nats. ped. un-t imeni H. S. Skovorody, 2013. – Vyp. 36. – S. 8–12.
4. Mykhaliuk Yu. Z istorii stanovlennia ukrainskoho futbolu / Yurii Mykhaliuk // Mykhaliuk Yu., Husak M., Dykyi I. Futbolnyi atlas Ukrainy. Dovidkovo-statystychnye vydannia za pidsumkamy desiaty chempionativ Ukrainy z futbolu (1992–2001) / [za red. Yu. Mykhailiuka]. – Lviv : [b. v.], 2001. – S. 3–11.
5. Oleinik M. Iz doslidzen nad hrematonimiieiu. Zauvazhennia shchodo nazv polskykh ta ukrainskykh futbolnykh komand / Marek Oleinik // Typolohiia ta funktsii movnykh odynyt : naykovyi zhurnal [redkol. : N. M. Kostusiak (hol. red. ta in.)]. – Lutsk : Skhidnoievropeiskyi nats. un-t im. Lesi Ukrainky, 2014. – № 2. – S. 198–207.
6. Protsyk I. R. «Avanhard», «Lokomotyv», «Kolhospnyk»: vplyv totalitaryzmu na vybir nazv ukrainskykh futbolnykh komand y 20–80-kh rr. XX st. / I. R. Protsyk

- // Skhidnoslovyanska filolohiia : zb. nauk. prats / Horlivskiyi instytut inozemnykh mov. Donetskyyi natsionalnyi universytet. [Redkol. : A. R. Habidullina ta in.]. – Horlivka – Artemivsk – Bakhmut : NIIMDVNZ «DDPU», 2016. – Vyp. 29. Movoznavstvo. – S. 62–68.
7. Protsyk I. R. S.T. «Ukraina», U.S.K. «Tryzub», U.S.K. «Sokil», abo yaki nazvy maly ukrainski futbolni komandy Halychyny v pershii polovyni XX stolitia / I. R. Protsyk // Linhvistychni doslidzhenia : zb. nauk. prats KhNPU im. H. S. Skovorody. – Kharkiv : Kharkivskiyi nats. ped. un-t imeni H. S. Skovorody, 2016. – Vyp. 43. – S. 122-129.
 8. Redko Yu. Slovnyk suchasnykh ukrainskykh prizvyshch : U 2-kh tomakh / Yuliiian Redko. – Lviv : Naukove tovarystvo im. Shevchenka, 2007. – T. 1. – S. IV.
 9. Slovnyk hidronimiv Ukrainy / Red. kol. : A. P. Nepokupnyi, O. S. Stryzhak, K. K. Tsiluiko. – Kyiv : Naukova dumka, 1979. – 782 s.
 10. Yanko M. P. Toponimichnyi slovnyk Ukrainy : Slovnyk-dovidnyk / M. P. Yanko. – K. : Znania, 1998. – 432 s.
 11. Wikipedia [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupy : <https://uk.wikipedia.org>.

Процик Ирина. Современные названия украинских футбольных команд, мотивированные онимами. В статье описаны названия украинских профессиональных футбольных команд трех лиг украинского чемпионата за последнюю четверть века, которые мотивированы онимной лексикой. Среди названий украинских футбольных команд 90-х гг. XX – начала XXI века преобладают номинации, мотивированные разными собственными названиями, которые отражают ассоциации с историческими, географическими и культурными реалиями Украины. Многие клубы в названиях использовали топонимы – названия городов (СК Николаев, ФК Одесса, ПФК Александрия, СК Херсон, ФК Винница, ФК Днепр, ФК Львов, ФК Полтава, ФК Сумы, ФК Харьков, Рава-Русская) или этнографических регионов (Буковина Черновцы, Волынь Луцк, Галичина Дрогобыч, Закарпатье Ужгород, Подолье Хмельницкий, Покутье Коломыя, Полесье Житомир, Таврия Симферополь). Отдельную группу номинаций охватывают наименование, мотивированные гидронимами (Ворскла Полтава, Десна Чернигов, Днепр Черкассы, Днестр Залещики, Днестр Овидиополь, ИкваМлынов, Ингулец Петрово, Рось Белая Церковь, Сула Лубны) и оронимами (ГарайЖовква, Говерла Ужгород, Карпаты Львов, Карпаты Мукачево, Лысоня Бережаны, Черногора Ивано-Франковск). В корпусе современных названий украинских футбольных команд сохранилась и часть номинаций советской эпохи: в основном наименование, мотивационной базой для которых были названия спортивных обществ (Авангард Жидачев, Гарт Бородянка, Динамо Киев, Динамо Луганск, Динамо Славянск, Локомотив Смела, СКА Киев, Спартак Сумы, Торпедо Запорожье, Торпедо Мелитополь). Наибольшей эклектичностью отличаются сложные названия футбольных команд, которые в наименованиях сохранили прежнюю номинацию и, руководствуясь коммерческими факторами, добавили к ней название спонсора (Ворскла-Нефтегаз Полтава, Звезда-Нибас Кировоград, Заря-МАЛС Луганск, Нефтяник-Укрнафта Охтырка, Оболонь-Бровар Киев, Темп-Адвис Шепетовка,

Трансимекс-Рось Біла Церква, ФК Скифи-ЛАЗ Львів, Цементник-Хорда Ніколаєв). Аналіз мотивованості названь українських футбольних команд на рубежі ХХ – ХХІ вв. показав, що на вибір онімів впливали національні, посттоталітарні та комерційні фактори.

Ключевые слова: назвння футбольної команди, онім, мотивованість.

Protsyk Iryna. Modern names of Ukrainian football teams motivated by onyms. In this article names of Ukrainian professional football teams of three leagues of Ukrainian Championship during the last quarter of the century motivated by onym vocabulary have been described. Among names of Ukrainian football teams in the 90-s of the XX th – beginning of the XXI th centuries the most numerous nominations were motivated by various onym vocabulary, which reflects associations with historic, geographic and cultural reality in Ukraine. A lot of clubs in their name used place names – names of cities (SK Mykolaiv, FK Odesa, PFK Oleksandriia, SK Kherson, FK Vinnytsia, FK Dnipro, FK Lviv, FK Poltava, FK Sumy, FK Kharkiv, Rava-Ruska) or ethnographic regions (Bukovyna Chernivtsi, Volyn Lutsk, Halychyna Drohobych, Zakarpattia Uzhhorod, Podillia Khmelnytskyi, Pokuttia Kolomyia, Polissia Zhytomyr, Tavriia Simferopol). A separate groups of nominations of Ukrainian football clubs covers names motivated by hydronyms (Vorskla Poltava, Desna Chernihiv, Dnipro Cherkasy, Dnister Zolishchyky, Dnister Ovidiopol, Ikva Mlyniv, Inhulets Petrove, Ros Bila Tserkva, Sula Lubny) and oronyms (HarayZhovkva, Hoverla Uzhhorod, Karpaty Lviv, Karpaty Mukacheve, Lysonia Berezhany, Chornohora Ivano-Frankivsk). Among modern names of Ukrainian football teams there are still some nominations of soviet period. Mostly these are the names motivational basis for which were names of sports clubs (Avanhard Zhydachiv, Hart Borodianka, Dynamo Kyiv, Dynamo Luhansk, Dynamo Slovyansk, Lokomotyv Smila, SKA Kyiv, Spartak Sumy, Torpedo Zaporizhia, Torpedo Melitopol). But the most eclectic is misfound in complex names of football teams, which in their names have saved the old nomination and, guided by commercial factors, added the name of the sponsor to them (Vorskla-Naftohaz Poltava, Zirka-Nibas Kirovohrad, Zoria-MALS Luhansk, Naftovyk-Ukrnafta Okhtyrka, Obolon-Brovar Kyiv, Temp-Advis Shepetivka, Transimeks-Ros Bila Tserkva, FK Skify-LAZ Lviv, Tsementnyk-Khorda Mykolaiv). Analysis of motivation of names of Ukrainian football teams at the turn of XX–XXI centuries has shown that choice of onyms was affected by national, post-totalitarian and commercial factors.

Key words: names of a football teams, onyms, motivations.